

Ἡ Ἁγία Ἀποκαθήλωσις

Ἡ Ἁγία Ἀποκαθήλωσις

Τὸ πρῶτον προσκύνημα τὸ ὁποῖον συναντοῦν οἱ προσκυνηταὶ εἰσερχόμενοι εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, εἶναι ἡ ἁγία Ἀποκαθήλωσις, ἡ ὁποία εὐρίσκεται ἔναντι τῆς πύλης τοῦ Ναοῦ. Ἡ σημερινή της μορφή ἀποτελεῖ νεωτέραν κατασκευὴν καὶ ὀφείλεται εἰς τὰς ἀνακαινιστικὰς ἐργασίας τοῦ 1810. Τὸ ἱερὸν αὐτὸ προσκύνημα ἀποτελεῖται ἀπὸ φυσικὸν βράχον, ὁ ὁποῖος ταυτίζεται μὲ τὸν καθηγιασμένον λίθον τοῦ Μυρισμοῦ. Κατὰ τὴν παράδοσιν, τμῆμα τοῦ ἀρχικοῦ βράχου μετεφέρθη εἰς τὴν Ἐφεσον καὶ ἀπὸ ἐκεῖ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Μανουὴλ Α΄ ὁ Κομνηνὸς τὸ ἐναπέθεσεν ἀρχικῶς εἰς τὸ ἱερὸν παλάτιον καὶ εἰς τὴν συνέχειαν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Παντοκράτορος, πλησίον τοῦ ταφικοῦ του μνημείου.

Τὸ ἱερὸν προσκύνημα εἶναι σήμερον κεκαλυμμένον ἀπὸ λευκοπόρφυρον μάρμαρον, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὅχι μόνον διὰ διακόσμησιν, ἀλλὰ καὶ διὰ προφύλαξιν ἀπὸ τὴν συνήθειαν τῶν προσκυνητῶν νὰ ἀποσποῦν τεμάχιά του διὰ φυλακτὰ καὶ ἐνθύμια. Τὸ ἱερὸν αὐτὸ μάρμαρον, τραπεζιοειδοῦς σχήματος, ἔχει μῆκος πέντε μέτρα καὶ ἑβδομήκοντα ἑκατοστὰ καὶ ἐξέχει ἀπὸ τὸ ἕδαφος τριάκοντα ἑκατοστὰ. Τὸ παλαιότερον ἀντίστοιχον μάρμαρον κατεστράφη, ὅταν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πυρκαγιᾶς τοῦ 1810, εἷς κιονίσκος κατέπεσε καὶ τὸ συνέτριψε.

Ἡ ἁγία Ἀποκαθήλωσις συνδέεται μὲ τὴν γνωστὴν εὐαγγελικὴν διήγησιν, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Νικόδημος, μὲ ἄδειαν τοῦ Ποντίου Πιλάτου, ἀποκαθήλωσαν τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὸν Σταυρόν, τὸ ἤλειψαν μὲ ἀρώματα καὶ τὸ ἐναπέθεσαν εἰς «καινὸν μνημεῖον» (Ματθ. κη΄, 57-61. Μάρκ. ιε΄, 42-47. Λουκ. κγ΄, 50-55. Ἰω. ιθ΄, 38-42). Τὴν σύνδεσιν αὐτὴν ὑπενθυμίζει καὶ ἡ ἐπιγραφή, ἡ ὁποία διατρέχει ἐξωτερικῶς τὰς τέσσαρας πλευρὰς τοῦ μνημείου: **Ο ΕΥΣΧΗΜΩΝ ΙΩΣΗΦ ΑΠΟ ΤΟΥ ΞΥΛΟΥ ΚΑΘΕΛΩΝ ΤΟ ΑΧΡΑΝΤΟΝ ΣΟΥ ΣΩΜΑ ΣΙΝΔΟΝΙ ΚΑΘΑΡΑ ΕΙΛΗΣΑΣ ΚΑΙ ΑΡΩΜΑΣΙΝ ΕΝ ΜΝΗΜΑΤΙ ΚΑΙΝΩ ΚΗΔΕΥΣΑΣ ΑΠΕΘΕΤΟ.**

Πρὸς τὴν βόρειον πλευρὰν του καὶ ἐπάνω εἰς τὸν τοῖχον ὁ ὁποῖος συμπίπτει μὲ τὴν νότιαν πλευρὰν τοῦ Καθολικοῦ, ὑπῆρχαν ἄλλοτε εἰκόνες μὲ τὴν παράστασιν τῆς Ἀποκαθηλώσεως. Ἀπὸ τὸ 1993 ὁμως μὲ τὴν μέριμναν τοῦ Ἑλληνορθοδόξου Πατριαρχείου, ἡ πλευρὰ αὕτῃ ἔχει ἐξωραϊσθεῖ μὲ ψηφιδωτὴν σύνθεσιν, ἡ ὁποία ἀπεικονίζει τὴν Ἀποκαθήλωσιν, τὸν Ἐπιτάφιον Μυρισμὸν καὶ τὸν Ἐνταφιασμὸν τοῦ Χριστοῦ. Τὴν σχετικὴν εὐαγγελικὴν περικοπὴν μὲ τὴν διήγησιν τῆς Ἀποκαθηλώσεως ὑπενθυμίζει μαρμάρινος πλάξ εἰς τὸν ἀνατολικὸν τοῖχον, ἡ ὁποία φιλοξενεῖ τὸ ἀντίστοιχον κείμενον.

Εἰς τὸ προσκύνημα αὐτὸ ἔχουν δικαιώματα καὶ αἱ τρεῖς Κοινότητες, τῶν Ὀρθοδόξων, τῶν Λατίνων καὶ τῶν Ἀρμενίων. Τὰ ἑξ μανουάλια, ἀνὰ τρία εὐρίσκονται ἐκατέρωθεν τοῦ μαρμάρου τῆς Ἀποκαθηλώσεως καὶ ἀνήκουν ἀνὰ δύο εἰς τὰς τρεῖς Κοινότητας, ἐνῶ παλαιότερον εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ὑπῆρχον καὶ ἄλλα ἑξ μεγαλύτερα εἰς μέγεθος μὲ ἀντίστοιχον κατανομήν, δύο μεγάλα καὶ δύο μικρὰ ἀνὰ κοινότητα. Τέλος, ἀπὸ τὰς ὁκτὼ κανδηλάς, αἱ ὁποῖαι κρέμονται ἐπάνω ἀπὸ τὸ

ἱερὸν προσκύνημα, αἱ τέσσαρες ἀνήκουν εἰς τοὺς Ὀρθοδόξους, αἱ δύο εἰς τοὺς Ἀρμενίους καὶ ἀπὸ μία εἰς τοὺς Λατίνους καὶ εἰς τοὺς Κόπτας.